

PLANINSKI VESTNIK.

Glasilo
Slovenskega planinskega
društva.

V Ljubljani.

Februarja 1901.

L. VII., št. 2.

Črez Kavkaško pogorje.

Spisal L. Stiasny.

(Dalje.)

Z Osetincem sva kmalu prišla do njegove sacle (hiše). Povabil me je v svoj dom ter me pogostil z rakijem (žganjem) ter ovčjim sirom. Zahvalil sem ga ter šel dalje. Kmalu sem prišel na vrh hriba, kjer je stala majhna kapelica. Spredaj je bil križ, a zadaj jelenovi rogovi, saj je tu krščanstvo s paganstvom še zelo pomešano. Sploh sem jelenje rogove v tej okolici večkrat opazil. Bil sem že v višini nad 2000 m, vendar je tod še rasla lepa trava, a tudi čres in druga zelišča, ki rastejo na naših planinah.

Ko grem dalje po planini, pridivjata hipoma dva psa iz bližnjega auala. Bila sta večja nego psi v dolini, a eden je imel ves krvav gobec, znak, da je bil nedavno v boju. Psi so namreč tod zelo divji, ker so križani z volkom ali šakalom, saj morajo braniti črede divjih zveri in tatov. Ker sta me hotela napasti, sem kričal pa mahal s palico, kar je bilo mogoče, a vse ni nič pomagalo. Obžaloval sem, da nisem imel revolverja. Ker sta bila vedno bolj divja in me nista pustila ne naprej ne nazaj, mislil sem že, da se ju ne ubranim. Silno sem se potil in že sem obupal. Kar se spomnim neke pripovedke starega lovca, ki ga je zasledoval ranjen medved. Lovec se je rešil na ta način, da je pometal strani zaporedoma torbo, suktnjo itd. Medved je vse to poduhal ter raztrgal, a se pri tem toliko zamudil, da je ubežal lovec do koče. Hitro vržem strani svoj nahrbtnik. Ko pa psa to vidita, ga poduhata, potem pa sedeta vsak na eno stran. Bežim torej do ceste, kjer sem bil varen pred psi. Tu sedem, kajti priznati moram, da so se mi hlače precej tresle. Počijem si malo, potem pa premišlujem, kako bi dobil svoj nahrbtnik. Da nisem mislil sam iti ponj, je samo ob sebi umevno. Malo niže zagledam osetinskega cestarja. Grem k njemu ter mu obljubim denarja, ako mi prinese nahrbtnik.

Cestar se takoj odpravi z lopato in metlo. Ko pa pride do psov in hoče vzeti nahrbtnik, ga napadeta, in komaj se jima je ubranil. Zbežal je na cesto, šel nekoliko dalje ter začel kričati. Kmalu je sklicel iz bližnjega aula nekega Osetincea, ki je potem spodil svoja psa domov, a meni prinesel nahrbtnik. Šel sem dalje po cesti ter se odslej ogibal vseh bližnjic, kadar sem hodil sam.

Ko pa sem ogledoval krasni razgled na Kajšaursko dolino, sem pozabil kmalu vražja psa. Z vseh strani vidiš strme, s travo obrasle gore z rdečimi skalami, pokritimi z dolgim zelenim bršljanom, drugod zopet gosto javorovo grmovje. Tuintam se kažejo na pobočju rumeni sledovi hudournikov in tam zelo visoko zlati rob sneženih gora. Spodaj pa teče bela Aragva z nekim drugim potokom, ki skaklja iz temne soteske ter se vije kakor srebrna nit, lesketajoč se liki kaže luskinе.

Pred seboj, precej više, sem že videl postajo Gudaur. Pridružil sem se nekemu Osetincu, ki je vodil konja na goro. Njegova obleka je bila že precej razcepana, čeprav je bil njegov kindžal dragocen, a glej ga gizdalina! Med potjo se je ogledoval v zrcalu ter si gladil z glavnikom brado, jaz pa sem opazoval čerkesko sedlo in stremene, ki so skoro po vsem Kavkazu v rabi. Onkraj doline na strmeh, nad 2000 m visokem pobočju se vidijo njive. V visočinah in na pobočjih, kjer bi pri nas pasli kvečjemu ovce, pridelujejo še ječmen. Osetinci so pač priden narod. Razen tega imajo le malo rodovitne zemlje, ki je tod zelo draga. „Desjatinja“ se namreč plačuje tu do 3000 rubljev, dočim se v stepi lahko dobi pod 100 rubljev. Vendar se Osetinci od svojih rodnih krajev nočejo ločiti. Poprej so tudi veliko zaslužili s pripravo, a odkar pošiljajo zadnja leta največ tovore iz zakavkaških krajev po morju dalje v Rusijo, odpadel jim je ta zaslužek. Posebno značilna je sledeča anekdota: Osetinec gre iz aula, da bi posejal svoje tri njive. Sleče si burko (plašč), da bi ga ne zavirala pri delu. Poseje prvo in drugo, a tretje ne more dobiti. „Gotovo mi jo je šajtan (vrag) vzela“, misli si Osetinec ter se odpravlja domov. Obleče si burko, a glej! tretja njiva se mu prikaže . . .

2. Iz Gudaura v Kobi.

Nekako ob 10. uri sem prišel na postajo Gudaur, ki je razpoložena ob pobočju Gud-gore v višini 7327 črevljev ali 2271 m. Zraven postaje je kamenena kapelica, nekoliko gostilnic, poštno poslopje in poslopje cestne uprave. Nisem vendar ogledoval dolgo prekrasne in obširne panorame na dolino, ampak krenil sem v postajo, da dobim čaja. 2271 m nad morjem, a toliko muh! Da, kjer je toliko konj v hlevih — hlevi imajo prostora za več nego 100 konj — tam je sigurno tudi mnogo muh. Sicer je pa toplomer kazal 12°R. Naročim si čaja! V skledici za sladkor so bile tudi srebrne klešče, toda bufetčik jih je takoj skrnil, češ, kdo bo zaupal takemu, ki potuje peš.

Črez nekoliko časa se je pripeljal neki francoski inženir, ki živi v Kavkazu že 23 let, kakor mi je pripovedoval. Govoril je dobro ruski, le namesto „da“, kar v Kavkazu rabijo za trdilnico, je govoril „ui“. Prisedel je k meni, in kmalu sva se živahno razgovarjala. Zelo je hvalil

vojno gruzinsko cesto, osobito Zemloljetski spusk ter je trdil, da enake ni na svetu. „Ta cesta je vendar tako draga“, je nadaljeval, „da bi jo lahko pokrili s cekini. Bog biva visoko, in car je daleč, so si mislili ruski inženirji ter si napolnili svoje žepe.“ Na moje vprašanje, ali je Kavkaz, odkar on tu biva, zelo napredoval, mi je zatrjeval, da je napredek velikanski, a da bi se še veliko lahko storilo, ker so kavkaške pokrajine zelo bogate. Pripovedoval mi je tudi, da pride čez tri tedne okolo 65 francoskih geologov, inženirjev, profesorjev itd., da si ogledajo ruska kopališča, vojno gruzinsko cesto, Baku, Tiflis itd. „V Kavkazu je že marsikaj“, je pripomnil, „da se tudi evropski nčenjaki lahko učijo.“

Žal mi je bilo, da se je kmalu odpeljal. Okrepčal sem se še z izborno rusko juho z borščem, potem pa se zopet odpravil dalje.

Cesta vodi iz Gudaura v krasnih serpentinah na vrh gore. Na desni strani je Gud-gora, na levi pa gora Semibratov (ima 7 vrhuncev), a med njima se vije cesta. Nekoliko naprej je zopet zijal globok prepad. Tam doli se peni bela Aragva, a tam dalje se vidi osetinska vas kakor lastovičje gnezdo. Dalje vodi cesta pod petimi kritimi koridori, zgrajenimi v obrambo proti zametom in plazovom, ki se vale z Gud-gore. Eden koridor ali polotunel, v katerem sta dve svetiljki, je dolg 1 versto. Dalje so zopet nekoliko višje od ceste rovi z jarki, da zadržujejo plazove. Nekateri zidovi so bili vendar že porušeni, znak, da tudi ti rovi ne ubranijo vselej ceste plazovom.

Napol pota iz Gudaura na goro ($2\frac{1}{2}$ verste) je pod drevesom ob cesti studenec, ob katerem stoji tudi križ. B. Stern je smatral ta križ za spominek, da so bili tu oropani in ubiti potniki. Vendar to ni drugega nego osetinski grobni spominek, kjer se Osetinci večkrat v letu s sorodniki shajajo ter se spominjajo s pojedino umrlega svojca. Osetinci so bili namreč poprej mohamedanci ter so ohranili nekoliko mohamedanskih običajev. Mohamedanci namreč ne smatrajo pokopališča za kraj žalosti ter prirejajo na njem piknike. Tudi se vidijo tu pokoncu stoječi grobni spominki, ki spominjajo na mohamedanske.

Cesta je krasno izpeljana na goro. Na desni strani pa semtertja vidimo še staro cesto, ki je poprej držala po Črtovi dolini naravnost navzdol. Bila je tako strma, da so spuščali po njej pred desetletji mnogokrat blago v izdolbenih deblih. Kako težavno je pa bilo potovati po stari cesti, nam krasno pripovedujeta ruska pesnika Lermontov in Puškin. Stara cesta je vendar zapuščena že čez 30 let. Nekaterim je „Črtova dolina“ še vedno „Vražja dolina“, čeprav je že Lermontov dokazal, da „črt“ ne pomeni tu „vraga“, ampak črto. Žal, da se je prvim pridružil tudi Hoic ter celo v svoji sicer izborni knjigi „Slike iz zemljepisja. Rusija“ sprejel celo sliko stare ceste, ki je že 30 let zapuščena.

Malo naprej se odkriva razgled na goro Semibratov, in odtod sem prišel kmalu na najvišje mesto te ceste. Tu stoji majhen obelisk z napisom „Krestovoj Pereval 7694 črevljev (2385 m)“. Še više so cestarna, mitnica ter meteorološka postaja. Par sto korakov ob robu planine pa se vidi že star križ. Šel sem torej na najvišje mesto ter legel v travo. 7719 črevljev visoko, a rasla je prav lepa trava. Ko bi ne vedel iz zemljevidov in knjig, sodil bi, da sem komaj 1500 m visoko. Tudi gora Semibratov ter Gud-

gora sta obrasli na južni strani do vrha, in še više, nego je naš Triglav, so pasli ovce. Planjava mi je kaj ugajala. Ko bi imeli tako v Švici ali na Tirolskem v tej visočini, nastalo bi gotovo kmalu cele vrste hotelov, gostilnic itd., a tu ni bilo niti ene krēme. Prav nič je vendar nisem pogrešal. Saj smo tu z naravo sami, in toliko večji je užitek. Stopil sem še h križu, ki stoji ob robu planjave. Tako panoramo vidite redkokje! Pod mano se je odkrivala Kajšauska dolina, od Aragve kakor od dveh niti prepletena. Na desno in levo so se vzdigovale amfiteatralno gore, zarasle zgoraj s travo, a spodaj z gozdom. V daljavi, tam v nasprotni strani, pa se vzpenjajo zopet gore, ki so pokrite zgoraj z večnim snegom. Težko sem se ločil ter hitel dalje, ker sem se bal, da bi me ne ujela popoldne zopet nevihta.

Odtod vodi cesta v Vladikavkaz skoraj ves čas navzdol, saj se zniža do tja za 1742 m. Za dve versti drži most črez potok Bajdar, a na drugi strani je aul Bajdar, katerega prebivalci pomagajo potnikom ob nesrečah po plazovih. Malo dalje teče kar črez cesto majhen potok. Bil je preširok, da bi ga preskočil; moral sem se sezuti ter ga prebresti, kar meni na tej cesti ni bilo nič novega. Ker hudourniki radi odnašajo ob nalivih mostove, naredo raje zidano cesto, črez katero teče voda in nosi kamenje v reko. Nisem se vendar nikdar jezil, ako sem se moral sezuti, vsaj sem si ohladil noge v mrzli vodi, kar zelo okrepča popotnika.

Ko sem se ravno obuval, je prišel za menoj ruski delavec. Ta pa je kar obut korakal črez potok, saj je imel visoke škornje, kakor večinoma vsi Velikorusi. Pridružil sem se mu. Pripovedoval mi je, da stanuje že več let v cestarni pri bajdarskem aulu. Ker je bila nedelja, je šel ta dan šele proti 12. uri na delo. Kmalu sva dospela do krajev, kjer se valijo mnogokrat plazovi na cesto ter zapro semtertja za nekoliko dni ves promet. „Poglejte, koliko snega je še sedaj na bajdarskem sedlu“, pravi mi delavec, „toda po zimi ga tam gori mnogokrat niti toliko ni. Severni vetrovi odneso včasih ves suhi sneg v doline, zakrijejo jarke ter zametejo ceste. Drugokrat ga pa zopet silno veliko pade. Najbolj mrzlo je tu meseca februarja, in sneg se pokrije takrat z ledeno skorjo. V začetku aprila imamo še vedno veliko snega, a solnce že pripeka mnogokrat tako, da nas pošteno upeče ter se nam koža lušči na nosu in na obrazu. Takrat je najnevarnejši čas za plazove, in s strahom gledamo tedaj na levo in desno na gore.“ — „Ali se pripete tu mnogokrat nesreče?“ ga vprašam. „Redko se tu kateri potnik ponesreči“, mi odvrne, „ker vsako nevarnost naznanijo delavci, ki vedno čujejo, navzdol z zvonjenjem. Kjer so pa najbolj nevarni kraji, so zidani sedaj umetni tuneli ali pa rovi z jarki.“

Kmalu sva prišla do prvega umetnega tunela, ki je bil dolg 52 sežnjev, drugi in tretji pa sta bila celo vsak nad 1 versto dolga. Hoditi nam vendar ni bilo potreba skozi tunele, ker je zunaj njih še ena cesta. Tuneli so kaj trdno izdelani ter močno zvezani. Spodaj so zidani ali leseni, a pokriti so s pločevino. Včasih vendar ne morejo vzdržati sile in teže plazov. Razen umetnih tunelov so narejeni na obeh straneh ceste semtertja kameneni rovi z jarki pred njimi, ki zadržujejo plazove.

Eden teh rovov je bil v sredi razrušen. „Vidite“, mi kaže delavec, „tu je raztrgal plaz zid ter pokrila vso cesto. Sicer nas je vedno tu mnogo delavcev, ker je ob tej cesti mnogo cestaren, a tudi domačini si s kidanjem snega radi kaj zaslužijo. Semtertja pa zapade ali zamete toliko snega, da v nekaterih krajih začetkoma izkidamo le toliko, da se more voziti samo z enimi sankami. Vsakih 50 korakov pa naredimo široko gaz, da se morejo srečati s sanmi. Večinoma je vendar tudi po zimi tod dobra cesta.“

Ko sva korakala dalje, mi je pripovedoval prijazni Rus: „Na tem mestu je meseca aprila pred 5 leti zagrebel plaz 6 Perzov, ki so se peljali v četerovprežnem vozu. Voz z ljudmi in konji je vrgel zračni tlak v jarek kakor kak klobuk ter položil konje enega vrhu drugega (na tej cesti vpregajo tudi po 4 konje v eno vrsto), a sneg jih je pokrila tako visoko, da smo jih šele čez par dni mogli izkopati.“

Kmalu potem sva prišla do kraja, kjer je tisto pomlad naliv poškoval cesto. Da bi se ne posedal še dalje hrib, so delali tu močan zid iz sekanega kamena, katerega so zvezali z železjem. Poslovil sem se od prijaznega Rusa ter šel dalje.

Že ob 4. popoldne sem prišel v Kobi, kjer sem hotel nočevati. Šel sem torej skozi aul, v katerem je poštna, brzojavna in meteorološka postaja ter precej stara cerkev. Ko grem po dolgem mostu čez Terek, vidim v ozki soteski pod visoko skalo aula Verhni in Nižnij Uhati, a malo na desno na samotni skali majhno, belo gruzinsko cerkev z dvema zvonikoma. Poprej je bila tu večja cerkev, a nova je sezidana na razvalinah stare cerkve. Po obedu se napotim še v okolico na izprehod. Pokazali so mi pri tem studenec s kisló železno vodo. Voda je bila prav hladna in zelo okusna. Postaja Kobi je v podnožju rdeče pečine ter ima lepo lego. Tu se stekajo štiri soteske: Hevkova, Trejsovkova, Uhatska in Bajdarska, ki se odtod družno razširijo v eno samo dolino.

Ker sem bil truden, sem šel kmalu počivat; zato sem pa zjutraj zgodaj vstal, vsaj z muhami, kajti pozneje itak ni bilo mogoče spati.

(Dalje prihodnjič.)

O vzrokih nesreč v planinah.

Spisal J. M.

Hribolastvo ima dandanes še mnogo nasprotnikov. Ako se kdo v gorah ponesreči, takoj se slišijo glasovi: „Prav se mu je zgodilo, zakaj pa pleza po gorah in išče, česar ni izgubil; naj se le pobije vsak, ki hodi po hribih norce lovit.“ Star Kranjec pravi: „Gora ni nora, nor je, ki nanjo gre.“

Hribolazcu pa, ki to sliši, gotovo vzkipi kri, in marsikdo izgovarja hribolastvo s tem, da zavrača vso krivdo na ponesrečence, češ, pravi hribolazec se nikdar ne ponesreči, nerodnež se pa sam kaznuje.

Kakor vidimo, imamo dve nasprotujoči si trditvi. Eni trde: V gorah se jih mnogo ponesreči; vsak hribolazec se torej postavlja brez potrebe

v smrtno nevarnost; kdor se pa postavlja v smrtno nevarnost brez potrebe, je neumen. Vsak hribolazec je torej neumen, in hribolastvo je neumen, nevaren šport. Nekateri hribolazci se pa tej trditvi upirajo, ker noče nihče za neumnega veljati, in pravijo: V gorah se ponesreči le, kdor je nepreviden in neroden. Kdor je pa nepreviden in neroden, ni pravi hribolazec; v planinah se torej ne ponesreči pravi hribolazec, hribolastvo torej ni nespameten in nevaren šport.

Obe trditvi sta pa napačni; zakaj jaz menim, da so res nevarnosti v gorah, katerim se največkrat lahko izogneš ali jih vsaj premagaš, toda vkljub temu tuintam svoje življenje zastaviš. Vendar zaradi tega ni hribolazec neumen, hribolastvo pa nevaren šport; zakaj res je, da se relativno le malo izurjenih hribolazcev ponesreči. Resnico svoje trditve hočem dokazati s tem, da ovržem poprej omenjeni sodbi.

Ako razmotrivamo vzroke nesreč v planinah, vidimo, da so se nekateri ponesrečili, ker so se podali v očitno nevarnost; vedeli so že naprej, da se podado malodane v smrtno nevarnost. Taka nevarnost je v gorah, v katerih se rade stene rušijo, n. pr. v Dolomitih, v Apnieniških planinah. Tod pada po žlebovih kamenje, ki je vsakemu hribolazcu jako opasno; najboljši hribolazec se lahko ponesreči vkljub največji izurjenosti in previdnosti. Ako greš torej na pot, ki je na slabem glasu zaradi padajočega kamenja, podaš se v očitno nevarnost, kateri se izogneš le, če ostaneš doma za pečjo.

Toda se li more opravičiti hribolazec, ki gre naravnost v toliko nevarnost, se mu li ne more očitati neprevidnost in neumnost, ko zastavlja brez potrebe svojo glavo. Nasprotniki hribolastva bi ga gotovo najraje poslali na „Studenc“, mi ga pa moramo soditi z njegovega stališča. Najimennitnejši vrhovi v Dolomitih in v nekaterih drugih gorskih skupinah so taki, da ne moreš drugače nanje, kakor da se podaš v nevarnost, zakaj planinske vile na njih kaj rade svoje obiskovalce obsipajo mesto s cvetjem s kamenjem. Hribolazec si pa obeta mnogo užitka, ako bi prišel na vrh. Proti temu užitku postane nevarnost jako neznatna: zakaj zmanjša jo tudi hribolazčeva izurjenost in tolažba, da jih je pred njim že mnogo po isti poti odneslo zdravo kožo. Pogumen je pač tak hribolazec, nikakor pa ne neumen. Samo toliko previden mora biti, da si nevarnost, kateri se ne more izogniti, kolikor mogoče zmanjša.

Kaj pa moraš storiti, da se ubraniš kamenanju? Najprej moraš vedeti, kako pot si kamenje najraje izbere. Najraje se vali po žlebovih in skozi dimnike. Pod njimi zapaziš polno odtrganega kamenja. Ako je v žlebu sneg ali led, zapaziš v njem še drug žleb, katerega je naredilo kamenje, ki je dričalo po njem. To naj ti bo znamenje, da je nevarnost blizu. Lezi po žlebu ali črez kolikor mogoče zgodaj; zakaj led, ki drži kamenje skupaj, se še ni otajal, in zato v takem času redkokdaj prileti kaka skala navzdol. Ako moraš ravno tam nazaj, pojdi šele proti večeru, ko je dotično nevarno skalovje že v senci in je voda v skalnatih spokah zopet zamrznila. Kadar solnce pripeka, pa nika ne hodi na taka mesta; zakaj ko se ledena vez med skalovjem staja, vali se navadno kaj pogosto kamenje v dolino. Po takih žlebovih moraš plezati kolikor mogoče urno, in ako kak kamen prileti, pazi, da se mu v pravo stran umakneš. Seveda

vkljub največji opreznosti nisi tako varen kakor Judje v Abrahamovem naročju.

Nevarno je tudi plezati po stenah, na katerih se skalovje rado ruši. Dobro se moraš o vsaki skali prepričati, te bo li držala ali ne. Vkljub temu se lahko pripeti, da se ti skala utrga in ti strmoglaviš v globočino, — ako te tovariš ne udrži na vrvi; zakaj previdnost na takih stenah zapoveduje vrvi. Taki nevarnosti je podlegel znani hribolazec Emil Zsigmoudy v planinah Meie. Neprevidnost in neizkušenosť se mu gotovo ne moreta očitati. Pri takem plezanju si vedno v nevarnosti, ki je pa tudi toliko manjša, čim izurjenjši in previdnejši si ti. Toda izključeno ni, da bi se ne mogel tudi najizurjenjši hribolazec ponesrečiti, kakor nam kaže žalostna smrt Zsigmudyja. Ako hočeš biti siguran, da se ne ponesrečiš na tako nevarnih gorah, občuduj jih ob vznožju, ne pa na vrhu.

Velika nevarnost v planinah so pa tudi plazovi. Ne bodem popisoval, kako postajajo, ker to ne spada v moj spis; omejiti se hočem na to, da povem, v koliko se smejo šteti tudi plazovi med objektivne nevarnosti, to je take nevarnosti, katerih se ne moreš izogniti. Plazovi malokdaj ugonobe hribolazca brez njegove lastne krivde. Zakaj dober planinec ve, katera mesta so nevarna zaradi plazov, in se jih bo skrbno ogibal. Ako pade veliko snega, ne smeš na ledenike in v žlebove, ki so zelo strmi; zakaj na velikih strminah se kaj radi trgajo plazovi, kadar je sneg še mehak. Počakaj vsaj en dan, da sneg zmrzne. Plazovi so torej nevarnost, kateri se lahko izogneš. Le malo je gora, na katere drugače ne moreš, kakor da se podaš v nevarnost, da te kak plaz odpelje, kamor ti nočeš.

Kar sem povedal o plazovih, velja tudi o nakopičenem snegu. Izurjen turist se bode malokdaj vsled njega ponesrečil. Ponesrečiš se pa lahko na dva načina: ako namreč stopiš nanj, da se ti udere pod nogami in ti narediš salto mortale; ako se ti to pripeti, se ti pač lahko očita neprevidnost; zakaj dober hribolazec ne stopi nikdar na nakopičeni sneg, ker ve, da se bo v 100 slučajih gotovo 95krat udrl. Kadar se ti sneg zdi sumljiv, preiskuj ga vselej s palico; ako ne najdeš tal, ne hodi dalje, zakaj to je znamenje nakopičenega snega.

Zelo nevarno je pa tudi hoditi pod sneženimi, zlasti pa ledenimi podvezi, od katerih vise ogromne sveče. To pot si izberi le takrat, kadar ne najdeš druge manj nevarne; toda tudi to ne, kadar te solnce greje, marveč tedaj, ko ti nos zmrzuje, torej zgodaj zjutraj, ali pa pozno popoldne.

Nevarnost, kateri si tudi vselej ne moreš izogniti, je megla, posebno če se z njo zveže slabo vreme. Najboljšemu hribolazcu se lahko primeri, da izgubi pot, ker ga je megla zasačila. Morda blodi noč in dan po megli, dokler ne umrje od napora in mraza. Zakaj v megli spoznati pravo pot, je jako težko; še teže je, ako se zoper tebe zavežeta tudi burja in sneg. Pred očmi, ako te sneg sploh pusti gledati, vidiš le nekaj belega. Vsa okolica se ti v megli ali o slabem vremenu zdi drugačna; ure blodiš lahko po meleh, snežiščih, ledenikih, toda poti iščeš pogosto zastoj. Ako najdeš pravo smer, ne smeš reči, kako izboren hribolazec si, marveč ponižno priznaj, da imaš večjo srečo nego pamet. Ako se torej kdo ponesreči spričo megle in slabega vremena, mu ne moremo vselej očitati, da je bil nepreviden.

Toda kdo bi morda ugovarjal: saj je vsak že nespameten, kdor gre v slabem vremenu v gore. Na to pa ugovarjam, da marsikdo ne vidi na gori drugega kakor meglo in pride v dolino moker (ako sploh pride), dasi je odšel ob najlepšem vremenu. Zakaj megla nastopi pogosto nenadoma. L. 1870. so šli dne 6. septembra trije hribolazci: Randall, Bean in Mac-Corkendale z 9 vodniki na Mont Blanc. Vreme je bilo krasno. Toda — kakor beremo v dnevniku, katerega so našli pri Beanu — ko so vrh zapustili, je nenadoma začelo mestiti. Ker niso mogli v takem vremenu dalje, so morali prenočiti na prostem v snegu. Dne 7. septembra je še vedno snežilo, in vodniki so izgubili vse upanje, da se rešijo. Zmanjkalo jim je tudi hrane. Vsa družba se je ponesrečila. Šele dne 17. septembra so mogli iskati ponesrečence. Najprej so našli Mac-Corkendaleja z dvema vodnikoma 4550 m visoko. Nekoliko višje je ležal v snegu Bean z enim nosačem. Njih obleka je bila raztrgana., toda vsi so bili nepoškodovani. Ostalih trupel niso mogli najti. Neprevidni imenovani ponesrečenci gotovo niso bili; mnogo jih je šlo ob slabejšem vremenu na Mont Blanc in so se srečno vrnili, ti pa so odšli ob najlepšem vremenu, pa jih je ugonobilo slabo vreme.

Prisiljen si pa tudi včasih iti v gore, kadar ni ravno najlepše vreme; zakaj ako boš samo takrat vzel palico v roko, kadar ne bo niti meglice na nebu, oblezel bodeš malo gora. Vselej torej, kadar greš v gore, podaš se v večjo ali manjšo nevarnost, da te zaloti megla in slabo vreme. Ako ni pot težavna, ni nevarnost tako velika, posebno če imaš vodnika. Na prostranih snežiščih in ledenikih pa spravi hribolazca in vodnika slabo vreme lahko v veliko nevarnost. —

Iz vsega tega spoznamo, da so res v planinah nevarnosti, katere pač moreš zmanjšati, popolnoma jih odstraniti vselej in povsodi pa ne. Trditev, da je vsak ponesrečeni hribolazec le žrtev svoje neprevidnosti ali neizurjenosti, je torej napačna. Neresnično je pa tudi, kar trdijo naši nasprotniki, da se vsak hribolazec postavlja v smrtno nevarnost, in je torej hribolastvo nespameten šport. Neresnična je ta trditev zato, ker sloni na napačni podlagi, namreč, da se hribolazcev zato toliko ponesreči, ker so v gorah vedno v največjih nevarnostih.

Da se število ponesrečencev vedno množi, razlagamo si lahko iz dejstva, ker tudi število hribolazcev vedno raste. Relativno se jih dandanes mnogo manj ponesreči nego pred leti. Nasprotniki so pač tako vljudni, da nam zbirajo podatke o nesrečah, toda o tem pa nočejo nič slišati, koliko hribolazcev vsako leto obleze srečno tudi najnevarnejše gore, koliko se jih vrne v mestne zidove, ki so si v planinah okrepili duh in telo, sami pa tožijo o nervoznosti, debelosti, putiki, pomanjkanju teka itd.

Ako pogledamo nesreče, ki se dogajajo žalibog vsako leto v planinah, vidimo, da se ponesreči najmanj izurjenih hribolazcev, ki so se podali naravnost v smrtno nevarnost. Ogromno število ponesrečencev je le žrtev slučaja, večinoma pa prevelike predrznosti in neprevidnosti, ki je nevredna pravega hribolazca. Take nesreče so pa ne smejo pripisovati na rovaš hribolastva, ne sme se očitati planinskemu društvu, da so škod-

*) Meurer, die Katastrophen am Mont-Blanc. Oesterr. Alpenzeitung 1880.

ljiva, ker ljudi vabijo v tako nevarnost; saj tudi „Vestnik“ ne vabi neizurjenih turistov na nevarne gore, da bi tam pokazali svojo telovadsko žilo v raznoličnem prekucevanju, marveč ravno nasprotno opozarja opetovano na nevarnosti v gorah, da se jih ve hribolazec ogibati. Jako redkokdaj se ponesreči kak izurjen hribolazec na načine, katere sem poprej označil. Vsled tega se pa hribolastvo še ne sme imenovati nevaren šport. Seveda, ako je pravilo, da si ne smemo iskati krepila, zabave, veselja itd., ako bi nam utegnila žugati le najmanjša nevarnost, je hribolastvo gotovo hazardna igra. Toda potem moramo takisto obsojati tudi kolesarjenje, jezdarjenje, lov, kopanje, vožnjo po avtomobilih itd. Zakaj včasih se hribolazec ponesreči, ne da bi se podal v kako posebno nevarnost; nesreča se mora pripisovati golemu slučaju.

(Dalje prihodnjič.)

S Koprivnika.

Gospod urednik! Vašemu cenjenemu pozivu v zadnji lanski številki Vestnikovi, da bi popisali življenje našega ljudstva v gorah, se radostno odzivam ter Vam pošiljam, morda prvi, tu kratek obris iz najvišje planinske fare. Pravijo sicer, da je vas Vojsko na Notranjskem višja, a ni tako. Le cerkev stoji tam nekoliko više, pri nas pa je na najnižjem mestu, a vsa vas se razteza ob hribu nad cerkvijo.

Koprivnik in z njim v eno župnijo združena, nekoliko oddaljena in večja vas Gorjuše sta pristni planinski seli. Od poti, ki vodi v v Boh. Bistrico, sta oddaljeni poldrugo uro v hrib. Dasi visoko gori, smo skriti tako, da nas ne najdeš, dokler ne stojiš prav blizu cerkve. Celo hribolazeci, čeprav smo blizu Triglava, nas vsi zgrešijo, ker smo tako v strani, da ne vodi nobena bližnjica skozi vas v to dolino. Ločeni smo od vsega sveta, in le redkokdaj nas obišče kak lovec, agent, birič itd.

Ni torej čuda, če se spričo takih okoliščin naša naselbina znatno razlikuje od bivališč in življa sosednjih krajev. Hiše pri nas so raztresene kakor drugod seniki po rovtih. Gorjušci vsled tega trdijo, da je njih vas večja od Ljubljane, ker imaš od nasprotnih koncev vasi nad uro hoda.

Gorjuše štejejo po letošnjem štetju 63 hiš. štev. s 339 prebivalci, Koprivnik le 56 števil s 261 prebivalci, vsa fara torej ima ravno 600 ljudi. Bivališča so kaj skromna. Edino hišo, ki ima dve majhni stanovanji in je postavljena za gozdnega paznika, imenujejo „grad“. Sicer jih pa prav mnogo stanuje po takozvanih paštbah, kjer včasih ni razen odprtega ognjišča, postelje in skrinje nikakršne druge oprave. Poseben vtisk napravijo tudi vodnjaki, kakršni se ne nahajajo drugod po Gorenjskem nikjer, in leseni mlini na veter.

Žive Koprivnikarji skoro izključno od živinoreje. Polje imajo rodovitno, travnikov, oziroma rovtov precej. V marsikaterem kraju v dolini ne pridelajo tako lepega žita kakor tu gori. Spominjam na pr. le na Kranjsko goro in Trento. Vendar domača zemlja ni tako velika, da bi se preživili vsi doma. Za kruhom gredo mnogi v tovarne po Dolini, še več pa jih drvvari po svetu, zadnje čase zlasti v Bosni. Dva domača obrta

dajeta nekaterim posestnikom nekaj postranskega zaslužka. Ker sta zanimiva, ju ne smem prezreti. Prvi je škafarski, ki pa zelo propada. Vzrok temu so nekoliko vodovodi, ponajveč pa brezvestni konkurenti, ki prodajajo pobarvane škafe, narejene iz slabšega lesa, mnogo ceneje od naših. Poleg škafarjev pa imamo — piparje. Evo vam, gospodje Planinski Piparji v Ljubljani, tovarišev, za katere morda še vedeli niste. Male pipe nosogrejke, čedrice po imenu, ki jih vidim vsak dan, kolikokrat ste jih videli tudi v naših prodajalnicah ter si mislili, da izhajajo Bog ved od katere inozemske firme. Tu gori so doma! Izdelujejo jih različnih vrst. Če hočeš imeti posebno dobro, lepo in dragoceno, naročiti jo moraš nekaj časa poprej, da ti jo izdelajo po želji. Največ jih naredo iz olšnih grč; slabše so iz javorovega lesa, najdražje iz zelenikovega. Prejšnje čase so bile prav čislane čedrice iz tise, ki pa se sedaj pri nas le redkokje še posamezno nahaja.

Značaj Koprivnikarjev in Gorjušcev je miren, pošten in prijazen. Rasti so visoke, kretanja in govorjenja počasnega. V starih šegah utrjene postave — tu jih še dobiš. Rod za rodom izmrje, a premeni se malo. Tudi pozakonijo se vsi v fari. Le prav redke so izjeme. Odtod prihaja, da prevladujejo v obeh vaseh tako ogromno le imena Strgar, Dijak in Korošec. Za zimo imajo še skoraj vsi kožuhe, ki jim jih izdeluje domač krojač. Svojega dobrega župnika, ki je kakor ustvarjen za nje, ljubijo vsi. Do zadnjih let jih je poučeval tudi v branju in pisanju, ker šole niso imeli. Sedaj pa so dobili na Koprivniku enorazrednico, do katere imajo sicer gorjuški otroci nad uro hoda, a jim je dovoljeno ob slabem vremenu in visokem snegu ostajati doma.

Naravno je, da smo tu marsikatero zimo do krovov v snegu. Takrat pride divjačina prav blizu k hišam. Radi lisjakov in ptic roparic vzgajamo prav malo perutnine. Tudi burja in zameti nas pogostokrat nadlegujejo. Prav tako neljubi gostje so hudourniki spomladi ali po leti, ker vum preplavljajo polje.

Toda vrne se, čeprav šele po šestmesečni zimi tudi k nam milejši čas, in takrat je lepo pri nas. Aj, da bi vam dolincem mogel povedati, kako lepo! Vzameš v roko palico ter stopiš sedaj na to ali ono planino, k Mrzlemu studentu, na rob Mežaklje, na Velo polje ali na kak bližnji vrh — povsod skoz hladne sence do krasnih razgledov! Ali pa sedeš doma na bližnji Vodnikov razglednik, odkoder pregledaš obe bohinjski dolini in vse divno Bohinjsko jezero.

O postanku Gorjuš si pripovedujejo dvojno. Nekateri pravijo, da so se po požarih v dolini nastanili pogorelci posestniki v svoje planinske kočice in pašbe. Drugi trdijo, da so njih predniki bili rudarji, ker so bili tu ob času, ko je cvetel še železninski obrt, bogati rudniki. O tem bi pričala bližnji kraj „Rudno polje“ in dejstvo, da se okrog vasi vdere večkrat pašna živina v zapuščen rov, v katerem trohni in gnije zdaj oporni les. Zgodovino cerkve pa nam obširno popisuje na prvi strani prve matice, započete l. 1893., prvi dušni pastir koprivniški in prvi pesnik slovenski, Valentin Vodnik. Svoje poročilo zakončuje slovenski z nastopnimi besedami:

Planinam bres Zirkve
Nova Fara
Skus

Povele Zelarja Joshefa II.
Plazho Bledfke Gospofke
Sheleso Rjstrifhke Fushine,
Mujo Koprivnikarjov ier
Gorjufhmanov

v letu 1791.

Valentin Vodnik.

Dobre in slabe strani povsod prodirajoče kulture so obliznile nekoliko že tudi priprosti in naravni naš kraj in rod. Poštni sel nam prinese zdajpazdaj iz Srednje vasi raznih časopisov, ki si drug drugemu očitajo, da zastrupljajo naš narod. Vendar vsi ti strupovi nam niso tako nevarni, ker hribovci imajo mirno kri in čakajo, motreč od zgoraj doli, kako se vsa reč razmota; a mnogo več pomisleka vredno je zastrupljanje z žganjem, od katerega ima toliko orjaških postav blede in upadle obraze.

Razglednice, kolo in celo tapete dobiš vključ vseh zakotnosti tudi pri nas. Kolo, s katerim pa se moreš voziti le pred hišo, je prinesel s seboj gorjuški rojak, g. Ivan Korošec, potni spremljevalec in zasebni lovec kneza Lobanova, ruskega vnanjega ministra, ko se je bil vrnil po nenadni nagli smrti svojega gospoda v železničnem kupeju v svoj rojstni kraj.

To so glavne zanimivosti. Sklepam svoje poročilo z željo, da se prihodnje čase kdaj vidimo pri nas, ako ne, pa vam bodem pisal čez nekaj let zopet, kaj je novega.

Korošec.

Društvene vesti.

Občni zbor Radovljjske podružnice bode v četrtek, dne 28. t. m. ob pol 2 uri popoldne v Radovljici v restavraciji Hudovernikovi. Dnevni red: Nagovor predsednikov. Poročilo tajnikovo. Poročilo blagajnikovo. Volitev odbora. Razni nasveti in predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Umrli so člani Radovljjske podružnice: g. Andrej Jurgele, okrajnocestni načelnik in župan mošenjski, g. Miha Pezdarnik, trgovec v Mojstrani, g. Josip Jalen, gostilničar in posestnik ter odbornik Radovljjske podružnice, in g. Rafael Winkler, kaplan radovljjski. Blag jim spomin!

Poroka. V vsem turistiškem krogom dobro znanem župnišču na Dovjem se je vršila dne 3. t. m. poroka stričnice g. župnika Aljaža, gospodične Marice Žagarjeve, z g. Jankom Cvirnom, nadučiteljem v Srednji vasi v Bohinju. Kumovalo je več članov našega društva. Poročencema naše najiskrenejše čestitke!

G. Stiasny, tajnik Radovljjske podružnice, dobroznani turist in pisatelj, je premeščen v Zagorje na Savi kot nadučitelj. Marljivemu sotrudniku pristočno čestitamo! Odhajajočemu iz Radovljice mu izreka podružnični odbor na tem mestu za izdatno in trudoljubivo sodelovanje ob raznih prilikah najtoplejšo zahvalo.

—r.—

Darila. Osrednjemu društvu: Gosp. Fr. Grampovčan nabral 10 K. — Kamniški podružnici: Slavna mestna hranilnica v

Kamniku 30 K. — Radovljiški podružnici: Gdč. Fani Stein z Dunaja vnovič 40 K. Gosp. gozdni komisar Boudek v Radovljici štiri letnike „Zlate Prahe“ za društvene koč. Gosp. Šturm v Poljčah dve sliki za Tomčevo koč. — Savinski podružnici: Slavni c. kr. vojaški zemljepisni zavod na Dunaju s posredovanjem gosp. c. kr. stotnika Leopolda Vltavskega 40 komadov specialnih kart, ki se nanašajo na vse slovenske pokrajine, Istro, tirolske Dolomite in Vel. Klek. Gosp. E. Fux, c. kr. poštar na Ljubnem več letnikov humorističnih listov. G. dr. I. Klasine, odvetnik v Gradcu, 2 K. Slavna posojilnica na Vrnskem 30 K. Srčna hvala vsem!

Novi člani.

Osrednjega društva:

Slavnošolsko vodstvo v Šentjerneju.

Gosp. dr. Krajec Otomar, zdravnik v Ljubljani.

Kranjske podružnice:

Gosp. Wadnal Anton, gimn. profesor v Kranju.

„ Šarc Alojzij, kurat na Sv. Joštu.

Radovljiške podružnice:

Gdč. Božič Anica, učiteljica v Kamni gorici.

Gosp. Frlan Ivan, posestnik in mlinar na Mlinem.

„ Guštin Milan, učitelj na Jesenicah.

„ Potočnik Anton, župan v Koroški Beli.

„ Resman Vinko, usnar in posestnik v Radovljici.

Savinske podružnice:

Gosp. Kukec Emerih v Žalcu.

„ Strmecki Ignacij, učitelj pri Sv. Frančišku.

„ Kukovič Friderik, župnik na Dobrni.

„ Klemenčič Ivan, nadučitelj v Rečici.

„ Serajnik Lovro, učitelj v Rečici.

„ Budna Davorin, občinski tajnik na Ljubnem.

„ Vanič Karel, trgovec v Celju.

„ Zavolovšek Ignacij, posestnik v Okonini.

Gospa Šijanec Pavla pri Sv. Antonu v Slov. goricah.

Soške podružnice:

Gosp. Caucig pl. Franc, sekcijski šef na Dunaju.

„ Caucig Ferdinand, štacijski šef na Dunaju.

„ Hrast Josip, c. kr. poštar v Kanalu.

„ Lokar Artur, c. kr. notar v Kanalu.

„ Mašera Alojzij, c. kr. sod. pristav v Kanalu.

„ Žega Miha, župan v Kanalu.

„ Konjedic Rudolf, trgovec v Gorici.

Ziljske podružnice:

Gosp. Sadnikar Fran, trgovec v Celoveu.

„ Turk Ivan, trg. pomočnik v Celoveu.

„ Sakelšek Štefan, župnik v Št. Jurju.

„ Zwitter Zdravko, sirar v Ziljski Bistrici.

„ Wiegele Andrej, posestnik v Ziljski Bistrici.

„ Janach Fran, poštar in gostiln. v Ziljski Bistrici.

Kranjske podružnice občni zbor je bil dne 24. januarja v Kranju. Poročilo o njem priobčimo prihodnjič.

Češka podružnica je opravila svoj letošnji občni zbor dne 9. t. m. Poročilo objavimo prihodnjič. — Dne 22. januarja je priredila društveni večer v veliki dvorani Mešč. Besede v Pragi. Predaval je gosp. prof. dr. K. Chodounský o „Triglavu“. Po predavanju je sledil bogat koncerten program. — Meseca marca priredi podružnica veliko tombolo v korist Češke koče, za katero se je doslej nabralo 8271 K 83 h daril. — Podružnica šteje sedaj 312 članov (23 ustanovnikov, 289 pravih članov). Zadnje leto sta prirastla 2 ustanovnika in 74 pravih članov.

Občni zbor Savinske podružnice je bil v nedeljo, dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne na Ljubnem v gostilnici g. Petka. Zbralo se je nekaj članov z Ljubnega, iz Luč, Gornjega grada, Sv. Frančiška in Okonine. Udeležilo se je zboru tudi lepo število dam in še nekaj drugih gostovnečlanov. Podružnični načelnik g. Kocbek je pozdravil vse navzočne ter potem narisal s kratkimi, a jedrnatimi besedami pomen in važnost turisticke za naš okraj, zlasti pa še za prijazen trg Ljubno. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo priobčimo v prihodnji številki, zato tukaj samo omenjamo, da je podružnica v minolem letu v vsakem oziru napredovala. Dohodkov je imela 3177·96 K, stroškov pa 3171·39 K. Čista imovina znaša 9840·17 K. Na predlog g. Budne se je izreklo vsemu odboru, zlasti pa načelniku g. Kocbeku, ki je obenem blagajnik, in tajniku g. Šijancu priznanje za nesebično in požrtvovalno delovanje v prid podružnici in v korist prebivalcem naše Savinske doline. Nato je bil še razgovor o cestnih zadevah, zlasti kar se tiče cestnih zvez s Kranjsko in Koroško. Načelnik okrajnega zastopa g. Šarb je pojasnil nekatera vprašanja o cesti Ljubno-Luč-Solčava. Končno besedo je imel načelnik g. Kocbek, ki je poudarjal, da bodo turistika le tedaj kaj dosti nesla, ko se bodo turisti lahko po lepi cesti vozili v osrčje naših planin; kajti tisti tujci, ki potujejo peš z nahrbtnikom na ramah, ne dajo toliko izkupiti kolikor oni, ki se vozijo.

Po oficialnem delu je družba še nekaj časa posedela, in marsikatera pametna misel se je sprožila. Bodi tudi omenjeno, da se je napivalo vrlim Ljubencem, ki radi podpirajo naše društvo in ki vsakega turista sprejmo z veseljem in s pravo gostoljubnostjo, bodisi znanec ali tujec. Napivalo se je tudi odboru, prijateljem turisticke in navzočnim damam. Zborovalce je pismeno pozdravil naš dični prijatelj, vseučiliščni prof. g. dr. Frischauf.

Predavanje g. dr. Vladimírja Foersterja. Načelnikov namestnik našega društva, g. dr. Vl. Foerster, je predaval dne 30. januarja v Narodnem domu v Ljubljani o svojem lanskem potovanju po Švici. Ker bode nadaljeval in završil predavanje v soboto dne 9. marca t. l., naj za danes le omenimo, da nam je temperamentni popotnik že v prvem delu podal prekrasno sliko o prirodnih lepotah sloveče Švice ter velezanimive črtice o njenih mestih. Potopis je zasnovan na veliko ter obsega tudi splošno zanimive podatke o zgodovini in ljudstvu gorate dežele. Ker je tudi formalno dovršen in poln duševne toplote, ki z elementarno silo vnema, bode spis, ki ga začnemo priobčevati v aprilski številki, res izreden užitek tudi čitateljem, kakor je bil že prvi večer poslušalcem, ki so viharno zahvalili g. predavatelja za prelepo predavanje.

Predavanje g. Lavtižarja, župnika iz Rateč, v korist Radovljiški podružnici našega društva dne 31. januarja meseca je privabilo lep krog društvnikov iz mesta in okraja v salon Hudovernikove restavracije v Radovljici. Občespoštovani g. predavatelj, ki je prepotoval že mnogo sveta, jo pripovedoval zbranim o svojem lanskem potovanju po severnem Špan-skem. Oziral se je pri tem ponajveč na turistiko, zgodovino in narodopisno stran krajev, katere je obhodil, ter vpletel zanimive kritične in humoristične opazke in dogodljaje. Iz vsega pripovedovanja je vela posebna vnetost in srčnost turista s dušo in telesom. Hvaležni poslušalci, med njimi več odličnih gostov, so izkazali ljubeznivemu gospodu ob završetku svoje dopadajenje z dolgotrajnim ploskanjem. Kakor čujemo, namerava g. Lav-tižar prepotovati tudi južni del Španije ter bode svoje potopise priobčil. Ob petju in zvokih domačih godbenih moči je ostala družba še dolgo zbrana. Velečastitemu gospodu župniku pa bodi še tudi na tem mestu izrečena za prijaznost naša najtoplejša zahvala.

Turisti v naših kočah l. 1900. V Orožnovi koči na Črni prsti je bilo 44 hribolazcev (iz Kranjske 29, iz Goriške 2, iz Češke 9, iz Gornje Avstrijske 1, z Dunaja 2, iz Trsta 1); — v Tomčevi koči na Begunjsčici 32 (iz Kranjske 22, iz Goriške 1, iz Hrvaške 5, iz Trsta 4); — v Vodnikovih kočah na Velem polju 39 (iz Kranjske 34, iz Nemške 1, iz Švice 1, od drugod 3).

Našega lista glava. Našemu listu smo omislili novo glavo, ki žal za januarsko številko še ni bila gotova. Nadejamo se, da bode splošno ugajala. Narisal nam jo je naš prijatelj, g. Anton Razinger, učitelj v Ljubljani. Srčna mu hvala za lepi okrasek, ki kaže Triglavsko pogorje!

Razne vesti.

Bohinjska železnica. Blagoslavljanje započete delo v tunelu pri Boh. Bistrici se je vršilo dne 7. m. m. ob ogromni udeležbi ljudstva, in to vsled prizadevanja domačega gospoda župnika in vnetega turista prav slovesno. O veliki važnosti bohinjske železnice za razvoj turistik v Bohinjski dolini bomo imeli še priliko govoriti. Za danes poročamo, da je leva stran vzhodja Črne prsti navrtana že 192 m daleč in približno tako daleč so prodrli tudi z one strani hriba iz Podbrda. Blagoslovljenje je opravil preč. gosp. Novak, dekan radovljiški in blagajnik Radovljiške podružnice našega društva, ob obilni asistenci. Pesmi krepkega in vrlo izurjenega zbora bistriških pevcev pa so zelo izdatno poveličale slovesnost. Vmes so grmeli topiči in odmevali med Rudnico, Krasom, Babno goro, Liscem in Črno goro. Najlepši pa je bil prizor, ko se je predramil očak Triglav ter zvedavo pogledal izza megla na vrvenje v dolini.

Blejsko in Bohinjsko jezero sta popolnoma zamrzli. Sosebno lepo in gladko ledeno odejo ima Bohinjsko jezero. Občudovalcem naših gorenjskih krasot, ki so drsalci, bodi priporočen redek užitek, drsati se po Bohinjskem jezeru, do katerega dospesh tudi s kolesom.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K.

„Plan. Vestnik“ prejmljejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Društvena znamenja dobivajo častiti člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod trančo, in pri gospodu L. Lozarju na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo resno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Josip Maček

na Mestnem trgu v Ljubljani

priporoča svojo zalogo mnogovrstnih domačih in tujih žganih pijač, kakor: pristen brinovec, slivovko in tropinovec, I. vrste francoski in ogrski konjak, rum in mnogovrstne druge likerje po **nizki ceni**.

FOTOGRAFIJA

je nedvomno najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ,

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 4.

J. Lozar

na Mestnem trgu št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih sraje, turistovskih, kolesarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovec iz tvornice Jos. in Ant. Piehlerja, c. kr. dvornih založnikov.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Karla Kavčeka nael.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16,

priporočata svojo veliko zalogo **planinske oprave**: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem **raznovrstno železnino** za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro!

♣ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ♣

GRIČAR in MEJAC

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice. Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in plašče za turiste. Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju. — Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Engelbert Franchetti,

brivec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3.,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo novo in elegantno urejeno **brivnico**.

Za dobro in točno postrežbo je najbolje preskrbljeno.

Firme na steklo in vsakovrstne druge **napise**, izvirne **diplome** in vsakovrstna **kaligrafska in litografska dela**

izdeluje umetniško in ceno

Vinko Novak,

umetni slikar in litograf na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani.

J. Bonač

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,

priporočam vljudno svojo **trgovino s papirjem** in s pisalnimi potrebščinami. Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji **knjigovезnici** izdelujem **vezi preproste in najfinejše**.

Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih **razglednic** po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših **razglednic**.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Tvornica **kartonaže** z električno silo. Po naročilu izdelujem **raznovrstne škatle**. Prekupunikom **velik popust**.